MWONGOZO WA USAHIHISHAJI WA SOMO LA KISWAHILI – MKOA WA ARUSHA 2024

KIDATO CHA PILI

SEHEMU A (ALAMA 15)

1. I A
II E
III D
IV C
V B
VI B
VII B
VIII E
IX E
X B

Alama 10 @ 01

2. I D
II E
III I
IV B
V A

Alama .05 @ 01

3. SEHEMU B (ALAMA 70)

I. WATOTO WA MITAANI
II kutana na mtoto mmojawapo kati ya watoto wa mitaani
III Gonjwa la UKIMWI
IV Miji mikubwa na midogo
V. kwenye madawa ya kulevya, pombe na wizi
VI kutupiana lawama na kukwepa majukumu
VII. • Xhuleni - Uraiani
• Nyezi - Nyeto
• Mpira - kumpa jukumu
• Wajibu - Jukumu
• chumvi - danganya

VIII Madhara ya UKIMWI huwababisha watoto wa mitaani

4. I. Chake - kivumishi kimilikishi
II. Upi - kivumishi cha kuuliza
III. cha muunganuzi - A - Unganifu

Udogo - kivumishi cha Idadi
Nzuri - kivumishi cha Sifa

Alama 05 @ 05

(b)

Neno	Mzizi	Kauli ya kutendeana	Kauli ya kutendwa
i. kusema	v. Som	IX kusemeana	XIII. kusemwa
ii kupiga	vi Pig	x kupigana	XIV kupigwa
iii kuomba	VII Omb	XI kuombana	XV kuombwa
iv kuandika	VIII Andik	XII kuandikiana	XVI kuandikwa

Alama 05 @ 1

5. (a) Mofimu - Ni kipashio dhahania ambacho huwakilishwa na mofu. Mfano ~~Ato~~ Anakula

(b) silabi - Ni fonimu ya neno ambayo hutamkwa mara moja kwa pamoja kama fungu moja la sauti Mfano ba tba = baba

(c) lugha - Ni sauti za nasibu/mfumo wa sauti za nasibu. zenye mpangilio maalumu, uliokubaliwa na jamii ili utumike kwa mawasiliano mfano: Lugha ya kiswahili

(d) shina - Ni sehemu hali.i ya neno inayotoa maana kamili au Ni mzizi pamoja na kiambishi tamati. Mfano: liimb

(e) Mzizi - Ni sehemu ya neno ambayo haiwezi kugawanyi zaidi pasipo kubadili maana (sehemu ya neno viyobadilika Mfano kusoma - som.

Alama 10 @ Mfano 1/2
Maelezo 1 1/2

6. -kubadili maana ya msingi ya kutu Mf: Nimekufia - Nimekupend
-Maturmizi ya sehari - Amevaa chupa - Sura ali inayeleza mtiguo
-Muigo wa sauti - Mfano Nyau - Paka (Mlio wake).
-kutohoa kutoka lugha ya kigeni Mfano Fag - Fegi
- kutupisha maneno - Mf: K.K - Kuku kulala

Alama za uhusishaji kulike
i. Kutozingatia Muktadha
ii. Kutumia kiambishi cha kutondea
iii. Kutozingatia alama za Uandishi
iv. Kuacha baadhi ya maneno
v. Kutozingatia Majibu yaandaane na swali

Alama 10 @ 02

8 Idadi ya Mizani - Mizani ya shairi la kimapokeo huwa na mshororo
i. Vina - shairi la kimapokeo huwa na vina vya kati na vya mwi sho na vina hivyo hufanana.
ii. Vipande - shairi la kimapokeo huwa na vipande vinne kati katika ubat
iv. Tarbia - shairi la kimapokeo huwa na mtindo tarbia yaani (Mishororo) Idadi ya mishoro ni minne kwa kila rebeti
v. Kituo - shairi la kimapokeo huwa na mshororo wa mwisho ambao huwa za kujirudia au kujirudia.
vi Utohozi kwa
vii Mvuto

Alama 10 @ 02

9. Mbuni - Mmea unaozaa kahawa
- Ndege
- Anaye buni kitu

ii. Mto - Chanzo cha ~~mto~~ ~~maji~~ maji yanayotiririka
- Kitu/kitaa kinachotumika kuwekea kichwa wakati wa kutala

iii. Ota - Kitendo cha mmea kuchipua
- Kupata mjozi Indoto wakati wa kutala

iv. Pepo - Roho chafu inayomuingia mtu
- Mrume wa angani utokao upande mmoja kuleleka upande mwingine

v. Shuka - Nguo maalumu ya kujifunika wakati wa kutala
- Kuteremka kutoka sehemu ya juu

Alama 10 @ 02

SEHEMU C (Alama 15)

10. Mwanafunzi anatakiwa aandike Insha kwa kuzingatia Mfumo wa Insha na mambo ya kuzingatia wakati wa Lefungaji wa Insha.

- Kichwa cha Insha .02
- Utangulizi 02
- Kiini @6 @01
- Mwisho/Hitimisho 02

Matumizi ya alama za Uandishi 03